

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР СНД

V Сесія Ради з книговидання при Міжнародній асоціації академій наук

Напередодні VI Форуму творчої та наукової інтелігенції країн-учасниць СНД 5–6 жовтня 2011 р. у Києві відбулася V Сесія Ради з книговидання при Міжнародній асоціації академій наук (МААН). Фактично, ця ювілейна сесія підбила підсумки п'ятирічної роботи Ради.

Історія Ради з книговидання (РКВ) розпочалась наприкінці 2005 р., коли Рада МААН ухвалила постанову від 23.11.05 № 163 «Про розвиток співробітництва в галузі книговидання та книгорозповсюдження», прагнучи вдосконалити інформаційне забезпечення вчених — один з основних чинників продуктивності наукового пошуку, неможливого без усебічного розвитку міжнародних наукових і культурних контактів, що ґрунтуються переважно на книговидавничій діяльності і міжнародному книгообміні. У постанові засвідчено доцільність створення при МААН Ради з книговидання, висловлено прохання до Російської академії наук взяти на себе її формування.

Науково-виробниче об'єднання «Видавництво «Наука» РАН, яке очолює радник президента РАН, заступник голови Науково-видавничої ради РАН член-кореспондент РАН В.І. Васильєв, виконало всю підготовчу роботу. Тому вже за рік, на наступному засіданні Ради МААН постановою від 12.10.06 № 171 «Про Раду з книговидання» зафіксовано створення РКВ при МААН, схвалено її основні завдання та напрями діяльності, затверджено склад. Головою призначено члена-кореспондента РАН В.І. Васильєва.

До складу РКВ увійшли представники науково-видавничих рад, наукових установ, видавництв, поліграфічних підприємств і структур, що займаються розповсюдженням книг, академій наук-членів МААН, національних бібліотек, провідних вищих навчальних закладів.

Мета діяльності РКВ — сприяння формуванню інформаційного простору СНД, розвитку міжнародного обміну академічними виданнями, створення пільгових умов для наукового книговидання та книгообміну, сприяння просуванню книг і журналів, захисту інтелектуальних прав авторів і видавців, підготовка пропозицій з розроблення правових і фінансових механізмів бібліотечного книгообміну з формуванням єдиної бази даних про видавничу продукцію, координація спільних видавничих проєктів і дослідницьких програм у сфері академічного наукового книговидання і книжкової культури в цілому, планування й організація спільних науково-дослідних робіт.

Рада з книговидання щороку проводить сесії на базі однієї з національних академій наук-членів МААН (РАН — 2007, 2010; НАН України — 2008, 2011; НАН Білорусі — 2009). У програмі кожної з них — міжнародна наукова конференція, присвячена питанням розвитку книжкової культури, науки про книгу, наукового книговидання.

У періоди між сесіями проходять додаткові міжнародні наукові конференції, експозиції наукової літератури, міжнародні виставки-ярмарки, круглі столи, робочі зустрі-

чі з обміном делегаціями вчених. З 2010 р. організовано Міжнародні конкурси на кращий науково-видавничий проект «Научная книга», а в 2011 р. проведено перший конкурс на здобуття Міжнародної премії ім. Д.С. Лихачова.

РКВ співпрацює з Виконкомом СНД, бере участь у засіданнях Міждержавної ради зі співробітництва в галузі періодичних видань, книговидання, книгорозповсюдження та поліграфії. На сьогодні на узгодження до академій наук-членів МААН направлено останню редакцію Декларації підтримки книги.

Серед видавничої продукції Ради – Бюлетень РКВ при МААН, Зведений каталог періодичних видань, які випускають академії наук-члени МААН. У січні 2011 р. вийшло друге доповнене видання каталогу з відомостями щодо наукової періодики академій наук Азербайджану, Беларусі, Вірменії, Грузії, Казахстану, Киргизстану, Молдови, Росії, Таджикистану, Туркменистану, Узбекистану, України.

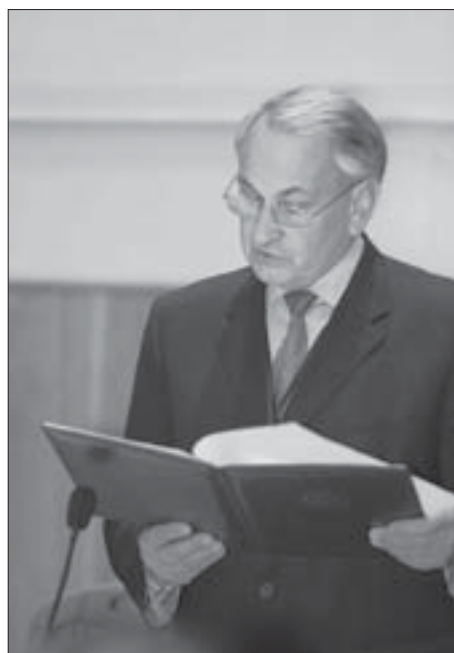
Постановою Ради МААН від 02.12.08 № 190 часопис «Научная книга» визнано міжнародним науково-практичним журналом – органом РКВ при МААН. Його головним редактором затверджено члена-кореспондента РАН В.І. Васильєва, сформовано міжнародну редколегію, науково-редакційну раду.

На базі НАН України функціонує сайт www.iaas.nas.gov.ua, присвячений діяльності РКВ при МААН.

Детальну інформацію про проведену Радою з книговидання при МААН за п'ять років роботу представлено в доповідях голови Ради В.І. Васильєва та вченого секретаря О.Ю. Моздакова.

Цю роботу позитивно оцінили у зверненнях до учасників сесії президент МААН, президент НАН України академік НАН України Б.Є. Патон і президент РАН академік РАН Ю.С. Осипов.

Зокрема, академік НАН України Б.Є. Патон зазначив: «Міжнародна асоціація акаде-

Голова Науково-видавничої ради НАН України академік НАН України Я.С. Яцків зачитує звернення президента МААН, президента НАН України академіка НАН України Б.Є. Патона до учасників сесії

мій наук позитивно оцінює роботу РКВ, вважає її ефективною і такою, що є прикладом різнобічної та цілеспрямованої діяльності в рамках поставлених завдань... Приємно, що саме в створенні єдиного інформаційного наукового простору наших країн РКВ бачить одне з основних своїх завдань...» Президент МААН наголосив, наскільки цінна широка географія учасників сесії РКВ, яка «зібрала знаних учених, видатних організаторів науки та академічного книговидання з Беларусі, Болгарії, Казахстану, Киргизстану, Молдови, Росії, Таджикистану й України». Важливе також ухвалене під час сесії входження до РКВ представників не тільки академій наук, але й асоційованих членів МААН: Російського фонду фундаментальних досліджень, Російського гуманітарного наукового фонду, Об'єднаного інституту ядерних досліджень, Науково-дослідницького центру «Курчатовський інститут».

Голова Ради з книговидання при МААН член-кореспондент РАН В.І. Васильєв зачитує звернення президента РАН академіка РАН Ю.С. Осипова до учасників сесії

У зверненні академіка РАН Ю.С. Осипова сказано: «Ефективність міжнародного наукового співробітництва сьогодні значною мірою визначається налагодженням та забезпеченням оперативного доступу до наукової інформації, рівнем розвитку та продуктивністю функціонування робочих зв'язків, дієздатністю форм і каналів, що допомагають організувати взаємодію... Розгляд під час вашої роботи питань наукового книго-

Експозиція Міжнародної книжкової виставки «Наука — освіті»

видання, книгообміну, історії та сучасних проблем книжкової культури, обмін досвідом практичної діяльності та творчої праці у цих галузях, упевнений, сприятимуть подальшому розвитку науки про книгу».

Основними подіями сесії були засідання Ради з книговидання при МААН і Міжнародна наукова конференція «Історико-культурна взаємодія на просторі СНД в контексті розвитку книговидання, книгообміну та науки про книгу». Фінансову підтримку в проведенні сесії надав Національній академії наук України Міжнародний фонд гуманітарної співпраці країн-учасниць СНД.

Відповідальним за організацію проведення V Сесії Ради з книговидання при МААН (як і II Сесії, що проходила в 2008 р.) Президія НАН України призначила Видавничий дім «Академперіодика» НАН України.

Під час засідання Ради з книговидання при МААН обговорено питання про напрями співпраці з Міжнародним фондом гуманітарної співпраці країн-учасниць СНД з метою просування наукових і видавничих проєктів, про участь представників РКВ у роботі Міждержавної ради зі співпраці в галузі періодичних видань, книговидання, книгорозповсюдження та поліграфії, про взаємодію у плануванні і проведенні наукових досліджень у СНД, про науково-видавничу діяльність у деяких державах і великих наукових центрах.

У Міжнародній науковій конференції взяли участь учені з провідних бібліотек СНД, наукових і навчальних установ, видавничих підприємств. Головними темами доповідей були: сучасні тенденції в науковому книговиданні, книгорозповсюдженні, інформаційно-бібліографічній та бібліотечній діяльності на пострадянському просторі; наукові комунікації та їхня роль у розвитку академічної науки; історичні аспекти книговидання у слов'янських країнах. На часі актуалізація професійних контактів академічних книгознавчих центрів різних країн, отже, книгознавство, джерело-

знавство, історія книжкової культури, сучасні технології традиційного й електронного виробництва видавничої продукції, популяризація знань про них, науковий книгообмін стали важливими темами для обговорення на наукових форумах.

Програма V Сесії РКВ була насиченою за попередні, зокрема завдяки підбиттю підсумків двох міжнародних конкурсів і проведенню Міжнародної книжкової виставки «Наука – освіті». На ній представлено видавничу продукцію академій наук і організацій-членів МААН, у т.ч. Російського гуманітарного наукового фонду, Об'єданого інституту ядерних досліджень, Російського фонду фундаментальних досліджень. Завдяки представникові РАН у Болгарії О. Павловській учасники ознайомилися з книговидавничою продукцією Софійського Університету бібліотекознавства та інформаційних технологій. Окремий стенд присвячено виданням-лауреатам щорічного конкурсу «Научная книга».

Президент МААН, президент НАН України академік НАН України Б.Є. Патон вручає генеральному директору Видавництва «Наукова думка» НАН України І.Р. Алексеєнку диплом переможця в номінації «Природничі науки» Міжнародного конкурсу на кращий науково-видавничий проект «Научная книга»

Нагородження переможця першого Міжнародного конкурсу на здобуття Премії ім. Д.С. Лихачова голови Ради з книговидання при МААН члена-кореспондента РАН В.І. Васильєва

Загалом експоновано понад 150 видань з усіх галузей науки: навчальні посібники, підручники, енциклопедії, словники, довідники, наукові монографії. Представлені на виставці книги, відповідно до рішення сесії, передано в дарунок Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського.

Міжнародний конкурс на кращий науково-видавничий проект «Научная книга» проходив удруге. У п'яти номінаціях змагалося 31 видання. Серед них — дев'ять книжкових видань НАН України, а саме Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, Видавничого дому «Академперіодика», Видавництва «Наукова думка».

ВД «Академперіодика» НАН України одержав дипломи лауреата за книги «М.В. Келдиш та українська наука. До 100-річчя з дня народження вченого» (номінація «Співдружність»), «Девонські коноданти південно-західної окраїни Східноєвропейської платформи» (авт. — Д.М. Дригант, номінація «Природничі науки»).

Видавництво «Наукова думка» НАН України стало лауреатом за книгу «Наука о воде» (авт. — В.В. Гончарук, номінація «Гран-прі»).

У конкурсі «Научная книга–2011» перемогли:

- у номінації «Гран-прі» — книга «Этнокультурные процессы восточного Полесья в прошлом и настоящем» (Беларусь);
- у номінації «Наука про книгу» — видання «Київський митрополит Євгеній (Є.О. Болховітінов): Бібліографія. Бібліотека. Архів» (Україна, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського);
- у номінації «Природничі науки» — навчальний посібник «Молекулярная физика» (Україна, Видавництво «Наукова думка»);
- у номінації «Суспільні науки» — монографія «Дагестан на перекрестке культур и цивилизаций: гуманитарный контекст: к 85-летию академика Г.Г. Гамзатова» (Росія);
- у номінації «Співдружність» — праця «Вклад армянского народа в победу в Великой Отечественной войне (1941–1945)» (Вірменія).

Також відбувся перший Міжнародний конкурс на здобуття Премії ім. Д.С. Лихачова Міжнародної асоціації академії наук за найкращі наукові роботи, яким належить великий внесок у національну культуру, науки про книгу, пізнання історії, теорії, сучасних проблем книжкової культури. Премію започатковано за ініціативою РКВ при МААН з метою стимулювання інтересу до історичних і сучасних питань міжнародного культурного обміну і міждержавного наукового співробітництва в контексті розвитку книжкової культури, а також виявлення і заохочення вчених і спеціалістів, які досягли найвищих результатів у вивченні книжкової культури. Премія покликана сприяти популяризації наукового доробку вчених, пропагуванню прогресивних наукових підходів і ефективної методології організації та проведення досліджень, їхньої об'єктивної оцінки, формуванню інтегрованого науково-інформаційного простору.

Першим переможцем конкурсу та володарем Премії став член-кореспондент РАН В.І. Васильєв, який одержав почесну нагороду від президента МААН, президента НАН України академіка НАН України Б.Є. Патона. Це нагородження було завершальним урочистим акордом V Сесії Ради з книговидання при МААН у Києві.

Ювілейна сесія пройшла на високому організаційному та науковому рівнях, усі учасники відмічали чітку та професійну роботу організаторів і наголошували на необхідності і позитивному значенні таких заходів. Наукові зібрання такого рівня, присвячені проблемам наукового книговидання, книжкової культури та книгообміну, насправді істотно впливають на розвиток співпраці у сфері наукового книговидання, сприяють об'єднанню наукової спільноти.

Анна РАДЧЕНКО,
учений секретар Науково-видавничої ради
НАН України,
Зоя БОЛКОТУН,
учений секретар Видавничого дому
«Академперіодика» НАН України